

1944 m. liepos 24 d., pirmadienis
Liejykloje žmonių nebėra. Visi darbai sustojo. Anapus šių sienų tikriausiai chaosas, bet čia - tik tyla dyg nakties gūdu ma dienos kaitroje. Metas išeiti - sutarėm visi. Čia jau nesam saugūs. Tuoaas bijo, kad traukdami si vokiečiai susprogdins viską, ką gali, įskaitant liejyklą. Kaip visad planą turi Vytautas: Tuoaas su motina nedelsiant išeis pas Macenavičių. Jis atrodo įsitikinęs, kad jie bus saugūs dėl savo šviesių plaukų, mėlymų akių. O man teks kantriai išbūti šiek tiek ilgiau - vos žvilgterėjus į mane, matyti, kad aš žydė. Prakrapštėme plyšels uždąžytame kraigo sienos trikampiame langelyje, kad galėtume tykoti ženklo.

1944 m. liepos 26 d., trečiadienis
Ženklo sulaukėm vos išaušus. Mano mažasis broliukas Aliukas - vilties švyturys - su ožka prie šono pasirodė ant kalvos. Tuoaas su motina išėjo po kelių minučių. Tuoaas tuo pačiu švarku, kurį vilkėjo, kai atvykome čia prieš 9 mėnesius. Jis taip sulysa, kad tas kabėjo ant jo kaip drobulė. Ar jam pavyks įsimaistyti į minią? Ar pavyks motinai susivaldyti, išlikti ramiai ir tyliai? - ji juk to nesugeba! Dabar esu čia viena, o laikas slenka dar lėčiau.

1944 m. liepos 28 d., penktadienis
Jaučiuosi drąsi - o gal tampa neatsargi. Nukrapščiau daugiau dažų nuo lango praplatindama plyšels. Dabar turiu tinkamą akutę stebėti pasaulį anapus mūsų šio. Valanda po valandos stebiu horizontą kaip vanagas, bet vis dar nematyti nei Aliuko, nei ožkos, nei išganymo.

Penktadienio vakaras
Šiandien - klaidiniai raudonas dangus! ir žmonių siluetai padūmavusiame raudony. Man atrodė, kad jie rodo pirštais tiesiai į mano langą. Mane pagavo panika. Ar jie pamatė mane? Ar išsidaviau? Logiškai mąstant, tai nesmanoma, jie nemato net lango, ką kalbėt apie plyšels ir mano akis anapus stiklo, bet barmė parginė mane visą drebančią atgal į dešę. Norėčiau, kad būtų kas nors, kažkas, ne vien tik šis popieriaus lapas, su kuriuo galėčiau pasidalinti savo barme. D aukiū nesulaukiū žinios.

1944 m. liepos 29 d., šeštadienis
Šiandien ir vėl ožka ant kalvos nepasirodė. Keistai ramu čia būti vienai.

1944 m. liepos 31 d., pirmadienis
Pagaliau išėjau. Antai Aliukas ant kalvos šlaito. Tek daug vienas kitam
turim papasakoti. Nežinau, nuo ko pradėti. Aliukas pasakoja man apie
mano matytą liepsnojančią dangų. Kad getas vis dar smilksta. Sudegintas
iki žemės paviršiaus - ir dar giliau. Tie, kurie (saugiai iki pabaigos) slėpėsi
po žeme, sudegė gyvi, užduso nuo dūmų. Palaidoti karstuose, kuriuos
manė būsiant saugiu prieglobsčiu. Vėl reikia dėkoti Juozas nuo jautai - kad
paslėpė mus už geto vartų. Net šiurpu pagalvojus, kas galėjo nutikti ...

1944 m. rugpjūčio 1 d., antradienis
Laiminga įsitaisiau šieno kupetoje pas Macenavičius. Tie atsiprašo,
kad man tenka būti čia, daržinėje, kai tuo tarpu Juozas su motina -
gyvenamajame name. Vokiečių galbūt jau nebėra, bet ir pasigailėjimo už
žydų slėpimą dar nėra. Taigi, dar kurį laiką privalau slėptis. Tebūnie.
Turio maisto, turio minkštą šieno guolį, turio draugiją - Aliukas visą laiką
praleidžia su manimi - žiūriu į dangų ir įsivaiaujuoju bėgančius vokiečius.

1944 m. rugpjūčio 3 d., ketvirtadienis
Vakar vakarą besitraukiantys vokiečių kareiviai ieško kur pernaktuoti.
Antanas - apačioj prie kopėčių aš - neriu gilyn į sieną. "Tūms bus
nepatogu viršuj - ten pilna žiurkių", pasakė jis ir jie nuėjo šalim.
Bet iki tol visiškai apsikarus šienū aš vos neuąspringau mėgindama
nesukosėti. Šiurį visiškai kontrastas. Prie durų - Raudonosios armijos
karininkas. Motina spiegdama puolė jam ant kaklo ir ėmė bučiuoti. Turbūt
iš palengvėjimo, kad daugiau nebereikia apsimesti kurčėnebyle. Sakė, kad jis
atrodė išsigandęs, vargšas vaikas!

1944 m. rugpjūčio 8 d., antradienis
Šiandien pirmą kartą mieste. Net neįsivaiaujuoju, kad šitaip viskas
nuniokota. Graibstom naujienų nuotrupas apie draugus ir šeimą. Apie tėvus
vis dar nė žodelio. Visi esam kupimi klausimų, vardų, vilties. Tačiau viltys
blėsta girdint, kiek pražuvo. Jei perbraukčiau ranka per marios žmonius,
kurie beveik prieš trejus metus pateko į getą, sugriebčiau tik šapelius. Esu
vienas iš tų šapelius. Tokios daugybės nebėra - tie iš mūsų, kurie išgyveno,
laikosi kartu ir nežino, ar švesti, kad išgyvenome, ar gedėti dėl tų, kurių
niekada nebepamatysime.